

Závery synodálneho stretnutia Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi *sui iuris*

Syntézy jednotlivých eparchií Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi *sui iuris* boli zapracované do celoslovenskej syntézy, ako sa uvádza v jej 12. bode. V túžbe spoločne zdieľať tieto syntézy aj v rámci Gréckokatolíckej cirkvi sa 5. októbra 2022 v Prešove uskutočnilo Intereparchiálne synodálne stretnutie vladykov a zástupcov jednotlivých eparchií, ktorého závery boli prezentované 9. októbra 2022 v Badíne v rámci študijného programu, ktorý predchádzal plenárne zasadanie KBS.

Tieto závery nadväzujú na tri témy **Metropolitného zhromaždenia z roku 2016:**

- **Evanjelizácia Rómov** → existuje fungujúca Gréckokatolícka rómska misia. 8. 10. 2022 vladyka Peter posvätil multifunkčné pobytové centrum Savore Sigord, kde sídli Krajské centrum rómskej misie.
- **Prijímanie Eucharistie deťmi po krste** → obnovenie tejto východnej praxe v celej gréckokatolíckej metropolii (od 1. 9. 2017).
- **Evanjelizácia rodín** → stále aktuálne.

1. Katechéza dospelých

Ide o katechumenát predkrstný (SC 64), či pokrstný (VDK 59, 91; KKC 1231: „*Krst detí už svojou povahou vyžaduje katechumenát po krste.*“). Teda nie príležitostný, ale ako normálne pulzovanie života Cirkvi. Ide o formáciu dospelých vo viere, po ktorej mnohí veriaci túžia a ktorá je dôležitá aj pre budovanie spoločenstva vo farnosti. Je možné využiť Štyridsiatnicu a napr. aj Filipovku ako priestor pre katechézu.

2. Liturgia a spiritualita

Naša gréckokatolícka liturgia má svoju krásu a dôstojnosť. Je potrebné prehĺbovať vnímanie jej duchovnej hĺbky (liturgická katechéza), aby bola vyjadrením živej viery kňaza i veriacich. Liturgia neznamená len slávenie Eucharistie, môžeme ponúkať veriacim aj bohatstvo modlitby utierne, večierne, liturgie vopred posvätených darov v pôstnom období. Zároveň je potrebné rozvíjať východnú spiritualitu.

3. Misia

- **vnútorná:** Realizuje sa vo vzťahu k vlastnej osobe (duchovný život) i vlastnej rodine. Vnútornou misiou je aj vytváranie rôznych malých spoločenstiev vo farnostiach. Všetkými syntézami sa prelína túžba veriacich po stretávaní aj mimo liturgických slávení. S tým súvisí aj formácia vzťahov a komunikácie medzi kňazmi a laikmi, formácia k počúvaniu. Objavenie konkrétnej úlohy v kresťanskej misii ako začlenenie sa do Cirkvi či do farnosti (charizmy, úrady, služby) sa môže účinne diať v malom spoločenstve, prostredníctvom hlbšieho duchovného života a duchovného sprevádzania.
- **vonkajšia:** Vyžaduje vyjsť zo seba a zaujímať sa o iných, o ich konkrétny život. Je to vlastne účasť na tom, čo robí Boh: „vychádza zo seba“, aby spasil človeka. Je to v súlade s výzvami pápeža Františka. Existuje 5 oblastí vonkajšej misie: nepokrstení v našom okolí, zanedbaní vo viere, marginalizovaní (Rómovia, inak sexuálne orientovaní, väzni,...), diaspora, zahraničná misia.

4. Nižšie svätenia, trvalý diakonát a služba katechistu

Ide o trvalé služby bez smerovania ku kňazskému sväteniu, ktoré sú konkrétnym spôsobom začlenené do života farnosti. Trvalý diakonát má byť nielen liturgická, ale napr. aj charitatívna služba (vedúci farskej charity). Službu (ministérium) katechistu v Latinskej cirkvi zaviedol pápež František apoštolským listom motu proprio *Antiquum ministerium* (2021). Je dôležité premyslieť (aj v spolupráci s KBS), ako túto službu zaviesť a realizovať v Gréckokatolíckej cirkvi *sui iuris* na Slovensku vo svetle východnej tradície.

5. Podpora a pastorácia rodín

- **podpora a pastorácia kňazských rodín:** Je dôležité vyjadriť špecifickú podporu kňazským manželkám a reflektovať aj špecifické postavenie detí z kňazských rodín. Zároveň podporovať stretávanie sa kňazských rodín. Túžba po takýchto stretávaníach zaznievala vo viacerých eparchiálnych syntézach.

- **podpora a pastorácia rodín vo farnosti:** Môžeme vychádzať zo skúsenosti. Rodina je v dnešnej dobe zvlášť v ohrození (aj kňazská). No pritom stále platí, že rodina je domáca cirkev (potvrdila to aj skúsenosť počas pandémie). Je potrebné podporovať stretávanie sa rodín vo farnosti a hľadať spôsoby, ako osloviť marginalizované rodiny.

6. Podpora a formácia ľudí aktívnych v spoločnosti

Vychádza zo sociálneho učenia Katolíckej cirkvi, čerpá aj z *Gaudium et spes*. Je základom pre dialóg Cirkvi so spoločnosťou.

7. Permanentná synodalita v praxi

„Cirkev a synoda sú synonymá,“ povedal svätý Ján Zlatoústý a pripomenul to aj pápež František. Je potrebné sfunkčeniť pastoračné rady vo farnostiach aj na úrovni eparchií. Je dôležité, aby tam bolo zastúpených viac laikov, zahrnúť do nich zástupcov už existujúcich spoločenstiev či služieb. Pastoračné rady sú nástrojom permanentnej synodality. Ekonomické rady farností môžu napomôcť transparentnosti, zaznelo zo strany laikov. Je tiež dôležité zvýrazniť úlohu protopresbyterátov.